

РЕШЕНИЕ

№ 7020

гр. София, 07.12.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 24 състав,
в публично заседание на 09.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Бранимира Митушева

при участието на секретаря Гургана Маринова и при участието на прокурора Първолета Станчева, като разгледа дело номер **11278** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 – 207 от АПК във връзка с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на Х. Г. П. от [населено място] срещу НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ /НАП/ с искане за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1 000 лева от незаконосъобразно бездействие.

В исковата молба ищецът твърди, че е налице незаконосъобразно бездействие на ответника за периода от 15.07.2019 г. до настоящия момент, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал. 1 от Закона за защита на личните данни /ЗЗЛД/ и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/, а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца. В исковата молба се сочи още, че в следствие на неправомерно изтичане на лични данни от базата данни на НАП, сред които и такива на ищеца, за него са възникнали и той е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни, станали достъпни вследствие т. нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща

множество лични данни на български граждани, съобщение, за която е било публикувано от медиите на 15.07.2019 г. Според ищеца чрез бездействието си НАП, в качеството си на администратор на лични данни, е нарушил и разпоредбите: на чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, като не е обработил личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; на чл.64 ЗЗЛД, като намира, че не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД; на чл.67 и чл. 68 от ЗЗЛД. Посочва се още, че всяко лице, претърпяло имуществени или неимуществени вреди в резултат на нарушението на Регламента, има право да получи обезщетение, съгласно чл. 81, ал. 2 от Регламента. Ищецът твърди, че в резултат на незаконосъобразното бездействие са му причинени неимуществени вреди, изразяващи се в психическо натоварване, както и опасения, че с неговите лични данни вероятно ще бъде злоупотребено. В исковата молба се сочи още, че от както е разбрал, че и негови лични данни са изтекли, ищецът живее в постоянен страх и притеснение, чувства се незащитен от държавата, като това е повлияло на нормалния му ритъм на живот, на отношението с хората, на ежедневието му. Излагат се твърдения, че ищецът се чувства изключително напрегнат, стресиран и уплашен, както и че се страхува от физически нападения, заплахи, изнудвания, отвлечения и др. Претендира се от съда да осъди ответника да заплати на ищеца сумата в размер на 1 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, ведно със законна лихва, считано от 15.07.2019 г. /алтернативно от датата на завеждане на исковата молба/ до окончателното изплащане на вземанията, както и присъждане на направените по делото разноски.

Ответникът – НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ - редовно призован, чрез процесуалния си представител оспорва иска и моли същият да бъде отхвърлен, като неоснователен и недоказан по съображения, изложени в писмен отговор. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СОФИЙСКА ГРАДСКА ПРОКУРАТУРА моли съда да отхвърли исковата молба, като неоснователна и недоказана.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени, събраните и приети по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Не е спорно между страните по делото, че поради нерегламентиран достъп, в следствие на умишлени престъпни действия от страна на неизвестно лице, осъществен на 15.07.2019 г., е изтекла информация от информационните масиви на НАП, съдържаща лични данни на общо 6 074 140 физически лица, от които 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 989 598 починали физически лица. По делото се представи извадка от получен SMS от дата 16.08.2019 г., съгласно която „НАП: По заявка номер 4085 ИМА неправомерно разкрити лични данни“. Не е посочен телефонния номер, на който е получен посоченият SMS. Ответникът не оспорва фактът, че по отношение на ищеца Х. П. са налице неправомерно разкрити лични данни. Изрично в съдебно заседание процесуалните представители заявяват, че ищецът не разполага с информация какви точно лични данни са разкрити, както и не е правил искания за информация в тази връзка пред НАП.

От приетите по делото писмени доказателства се установява, че със заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания

за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“ и др. Със заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП е утвърдена „Политика по защита на личните данни в НАП“. Със заповед № ЗЦУ-83/23.01.2013 г. на изпълнителния директор на НАП е определен вида, съдържанието, реда за създаване, поддържане и достъп до регистъра на НАП и базите данни за задължените лица, формата и елементите на данъчно-осигурителната сметка и сроковете за съхранение на архивираната информация. Със заповед № ЗЦУ-733/17.06.2016 г. на изпълнителния директор на НАП за утвърдени процедури с приложения към тях на отдел „Превенция на финансовата и информационна система“ в Инспекторат на НАП, както и вътрешни правилата мрежовата и информационната сигурност. Със заповед № ЗЦУ-1595/29.11.2017 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени Указания за обозначаване и работа с информация – Версия 3.0. Със заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри, считано от 01.05.2014г., Система за управление на сигурността на информацията в НАП.

В НАП е изработена Методика за оценка на риска, версия 1, месец декември 2013 г., както и Методика за анонимизиране на индивидуални данни, Версия 1, месец януари 2017 г. Утвърдена е и Политика по информационна сигурност на НАП – версия 3.0, месец май 2016 г., както и Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения.

По делото са приложени и приети като доказателства писмо изх. № 11-02-213/17.07.2019 г. на за изпълнителния директор на НАП, с което се уведомява Софийска градска прокуратура за извършено престъпление по чл. 319а и сл. от НПК чрез извършване на неправомерно осъществен достъп до информационната система на НАП, както и писмо изх. № ЕП-37-00-137/16.07.2019 г. на за изпълнителния директор на НАП, с което се уведомява Комисията за защита на личните данни за неправомерно осъществен достъп до информационната система на НАП на 15.07.2019 г.

Видно от предоставена от КЗЛД информация е, че в КЗЛД не е установено наличието на висящо или приключило производство пред комисията, инициирано от Х. П. срещу НАП. Също така, в хода на извършена проверка от страна на КЗЛД е издадено наказателно постановление на НАП за нарушение на чл. 32, §1, б. „б“ от Регламент /ЕС/ 2016/679. Наказателното постановление не е влязло в сила, предвид оспорването му по съдебен ред. Отделно от това, предвид констатирани нарушения с решение № ППН-02-399/22.08.2019 г. по описа на КЗЛД на НАП е издадено и разпореждане за предприемане на подходящи технически и организационни мерки, което решение е оспорено пред АССГ и не е влязло в сила към настоящия момент.

За доказване на претендираните от ищеца по делото неимуществени вреди са приети гласни доказателства чрез разпита на свидетеля Н. П. Н. - син на ищцата.

Разпитан свидетелят заявява, че при направена проверка с sms са установили, че лични данни на майка му – ищец в настоящото производство, са разкрити, поради което майка му се притеснила, че някакви хора са боравили с личните ѝ данни. Свидателят твърди, че ищцата е събирала спестявания, имала имоти, работила е цял живот и се притеснила да не ги прехвърлят чрез измама тези хора, които са откраднали данните ѝ. В резултат на това станала напрегната и притеснена. Свидателят заявява още, че освен чрез sms други справки ищцата не е правила.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

По допустимостта на предявения иск:

Предявеният иск е процесуално допустим, като подаден от лице, което има правен интерес от водене на настоящото производство, а ответникът е пасивно легитимирана страна по претенцията по смисъла на чл. 205, ал. 1 от АПК. По отношение допустимостта и реда за разглеждане на предявените обективно и субективно съединени искове /за главница и лихва/ се е произнесъл и Върховен административен съд /ВАС/ с определение № 5277/04.05.2020 г., постановено по адм. дело № 3498/2020 г., с което е прието, че процесуалният ред, по който засегнатият субект може да търси обезщетение и отговорност за причинените вреди, поради неправомерно обработване на личните му данни, е уреден в глава XI „Производство за обезщетения“ от АПК.

По основателността на иска съдът намира, че същият разгледан по същество е неоснователен по следните съображения:

За да възникне правото на обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и за да бъде ангажирана отговорността на ответника е необходимо ищецът да докаже кумулативното осъществяване на следните елементи на фактическия състав: настъпила вреда в правната сфера на ищеца, която включва реално причинени щети и пропуснати ползи, незаконосъобразно действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, вредата трябва да е настъпила в резултат на незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, вредата да е настъпила при или по повод изпълнение на административна дейност и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното действие и бездействие и настъпилата вреда. В процесния случай, въз основа на изложените от ищеца фактически обстоятелства и формулирания петитум, съдът квалифицира предявеният иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ като иск за обезщетение за неимуществени вреди от незаконосъобразно бездействие на длъжностни лица на НАП при изпълнение на административна дейност. Ищецът претендира вреди от незаконосъобразно бездействие, изразяващото се в неизпълнение на задължението за обработване на личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност като се приложат подходящи технологии и организационни мерки и неизвършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита, в нарушение на разпоредбите на чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/ и чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД, чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, чл. 64 от ЗЗЛД, чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД, както и чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди доразвива принципа, че всеки дължи обезщетение за вредите, които е причинил виновно другиму, като създава облекчен ред за ангажиране на отговорността на държавата за вредите причинени на нейните граждани от органите на администрацията при изпълнение на

правно регламентирана административна дейност. В процесния случай, за да се ангажира тази отговорност по отношение на ответника НАП, на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, следва да се установят елементи от фактическия състав на цитираната разпоредба – незаконните бездействия, извършвани от длъжностни лица на ответника, които са свързани с изпълнение на административна дейност, претърпяна от ищеца вреда и причинна връзка между незаконните бездействия и вредата. В настоящото производство обаче не се установи по безспорен начин, че всички елементи на този фактически състав са налице.

В процесния случай ищецът твърди наличие на незаконно бездействие от страна на ответника, което настоящият съдебен състав намира, че не беше доказано в настоящото производство. Предмет на защита в производството по чл. 256, ал. 1 от АПК е бездействието на административния орган когато последният е задължен да извърши определени действия по силата на нормативен акт. Член 256, ал. 1 от АПК не дава определение на понятието „бездействие”, поради което съдържанието му следва да бъде изведено по тълкувателен път. Настоящият съдебен състав споделя разбирането, че не всяко неизпълнение на задължение на административен орган представлява бездействие по смисъла на чл. 256, ал. 1 от АПК, а само неизвършването на фактически действия, при наличието на нормативноустановено задължение за извършване на такива. Съставомерна в този случай е липсата на активно поведение /бездействие/ на компетентен орган да извърши конкретни фактически действия. В процесния случай, ищецът конкретизира твърдяното бездействие от страна на служителите на НАП, като неполагане на достатъчна грижа и не прилагане на ефективни мерки за защитата на сигурността на данните, с което не са изпълнени задължения, произтичащи от чл. 24 и чл. 32 от GDPR и чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД, както и чл. 45, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, чл. 64 от ЗЗЛД, чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД, чл. 67 и чл. 68 от ЗЗЛД. Съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Същото задължение се съдържа и в чл. 24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г., а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат. Не е спорно между страните по делото, че на 15.07.2019 г. от медиите е оповестена информация за т. нар. „хакерска атака“, при която при нерегламентиран достъп и престъпно деяние от неизвестно лице от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация с голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани, между които и ищецът. С оглед на това безспорно се установява по делото, че е налице противоправно деяние, което обаче съдът намира, че само по себе си не обосновава извод, че е следствие от незаконосъобразното бездействие на ответника да изпълни произтичащи от сочените от ищеца разпоредби на регламента и закона задължения да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система и да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни и че не е резултат от престъпно деяние по смисъла на Наказателния кодекс, както и който резултат е настъпил

въпреки положените усилия за предотвратяването му. В процесния случай безспорно е налице противоправно поведение от страна на трети лица, довело до негативния резултат – неоторизиран достъп до базата данни на НАП, като в тази връзка е общоизвестно обстоятелството, че за т. нар. „хакерска атака” е било образувано досъдебно производство за компютърно престъпление. Обратно на възприетата от ищцовата страна теза, този негативен резултат не презюмира противоправно поведение на администратора на лични данни, изразяващо се в бездействие на последния да приложи подходящи технически и организационни мерки за осигуряване защитата на базата данни така, че срещу нея по никакъв начин, от никого и с никакви средства да не може да бъде достъпено. Възприемането на тази теза би означавало, че всеки, който е станал обект на каквото и да било посегателство, следва да понесе отговорност, че е допуснал извършването на същото, тъй като не е положил достатъчно грижи за предотвратяването му. В тази връзка за доказване изпълнение на задълженията си, произтичащи от регламента и закона, ответникът е представил по делото множество доказателства, като изготвени и приети: Политика по информационна сигурност на НАП; Методика за оценка на риска и Методика за анонимизиране на индивидуални данни; Инstrukция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри; заповед № 3-ЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която са утвърдени указания за обработване и съхраняване на данни; заповед № 3ЦУ-746/25.05.2018г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика за защита на личните данни в НАП; Процедура „Оценка на риска за информационната сигурност“; заповед № 3ЦУ-586/30.04.2014г. на изпълнителния директор на НАП за внедряване, считано от 01.05.2014г., на Система за управление на сигурността на информацията в НАП. Посочените документи са приети като доказателства по делото и не са оспорени от ищеца. При така установеното по делото съдът намира, че не е налице твърдяното от ищеца незаконосъобразно бездействие на ответника.

Настоящият съдебен състав намира също така, че в процесния случай не беше доказано не само наличието на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, но и наличието на претендираните вреди, както и каквато и да било причинна връзка с претендираните от ищеца неимуществени вреди, които да са пряка и непосредствена последица от увреждането. Причинната връзка между противоправното поведение и вредата, като факт от действителността, трябва да бъде доказана във всеки конкретен казус, като това доказване е в тежест на ищеца. В тази връзка следва да се има предвид също така, че при исковете по чл. 203 от АПК във връзка с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ тежестта на доказване е на ищеца по делото, който в настоящото производство не се справи с предоставената му по закон доказателствената тежест и не ангажира каквито и да било доказателства, от които по безспорен начин да следва, че за ищеца са настъпили неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица

от незаконосъобразни бездействия на служители на НАП при изпълнение на административната им дейност. В тази връзка следва да се има предвид, че безспорно „изтичането“ на лични данни в публичното пространство е нормално да предизвика емоционален дискомфорт у всеки човек. В съдебната практика обаче е възприето, че настъпилите неимуществени вреди следва да не са хипотетични и евентуални, а реални. В конкретния случай от приетите по делото гласни и писмени доказателства не се установи реално настъпване на конкретни неимуществени вреди за ищеца. Действително, твърдяното от ищеца за преживян стрес, безпокойство, притеснение, чувство на застрашеност от физическо посегателство, изнудвания, както и кражба на имущество, безспорно представляват вид неимуществени вреди, но съдът намира, че те не са пряка и непосредствена последица от изтичането на личните данни на ищеца, а освен това останаха и недоказани. За да бъде уважен искът по основание, следва по категоричен начин да се установи, че са настъпили претендираните от ищеца неимуществени вреди и че те са в резултат на незаконосъобразното бездействие. Преживеният стрес, безпокойство и притеснение, следва да са такива, че да доведат до промяна в качеството на живот на ищеца, т.е. не просто да са преживени, но и да са довели до някаква промяна в поведението на ищеца. От показанията на свидетеля, при които съдът взе предвид възможната му заинтересованост в съответствие с нормата на чл. 172 от ГПК, се установява, че ищцата, след като разбрала, че личните ѝ данни са изтекли, се притеснила, че някакви хора са боравили с личните ѝ данни, както и че спестяванията ѝ и имуществото могат да се прехвърлят чрез измама. Свидетелят твърди още, че в резултат на това ищцата станала напрегната и притеснена. Така сочените обаче от свидетеля емоционални състояния на ищеца противоречат на неговото поведение, който разбирайки, че е налице неправомерно разкриване на личните му данни не е направил нищо, за да установи какви са конкретно личните данни, които са разкрити. В тази връзка безспорно е по делото, обстоятелството, което не се оспорва и от ищеца и се потвърждава и от показанията на свидетеля, че ищецът не е установил обема на разкритите му лични данни - по делото единствено се представи извадка от получен sms, със следното съдържание: „НАП: По заявка номер 4085 ИМА неправомерно разкрити лични данни“, което означава липса на заинтересованост у това лице, да установи какво точно по отношение на него е разкрито и евентуално как би могъл да предотврати негативните последици от това. Човек, преживяващ силен емоционален стрес от дадена ситуация, в конкретния случай от разкриването на личните му данни, би направил всичко зависещо от него, за да установи какво е разкрито и как би могло това, което е разкрито да бъде променено, за да се предпази от злонамерено посегателство. От друга страна в случая евентуалните вреди за ищеца са причинени по-скоро не от твърдяното бездействие на НАП, а от публичното оповестяване в интернет пространството на достъпените по неправомерен начин негови лични данни, което представлява действие опосредяващо настъпването на крайния

резултат. Следователно, по причинно-следствената верига са налице опосредстващи факти, които изключват пряката причинна връзка между деянието и вредите, което обоснова липсата и на този елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

По тези съображения, съдът намира, че така предявеният и поддържан иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е неоснователен, тъй като не са налице кумулативно изискващи се предпоставки за ангажиране на отговорност, а именно - незаконно бездействие, извършено от длъжностни лица на ответника, което съставлява административна дейност и в резултат, на което от ищеца да се претърпени неимуществени вреди.

Предвид гореизложеното настоящият съдебен състав намира, че за ищеца не е възникнало субективното право да претендират обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника и предявената от него искова претенция се явява неоснователна.

Предвид изхода на делото и направеното искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение от процесуалния представител на ответника, както и на основание чл. 10, ал. 1 и ал. 4 от ЗОДОВ, ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника сумата в размер на 100 лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, определено по реда на чл. 37, ал. 1 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ.

Водим от горното Административен съд - София-град, 24-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Х. Г. П. от [населено място] срещу НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ /НАП/ с искане за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1 000 лева от незаконосъобразно бездействие, като неоснователен.

ОСЪЖДА Х. Г. П. от [населено място], с ЕГН [ЕГН], да заплати на НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ сумата в размер на 100 /сто/ лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановяването му.

СЪДИЯ: